

TL2042 GAGAUZ TÜRKLERİ VE DİLLERİ –II
DERSİN VERİLDİĞİ FAKÜLTE: DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAK.
DERSİN VERİLDİĞİ BÖLÜM: ÇAĞDAŞ TÜRK LEH. VE EDEB.
HAZIRLAYAN: DOÇ. DR. G. SELCAN SAĞLIK ŞAHİN

Destanlar

Gagauzların Türk dünyası ile ortaklık gösteren bir diğer halk edebiyatı türü destanlardır. Manzum olarak ve bir saz eşliğinde söylenen destanların çok azı yazıya geçirilmiştir. Gagauz destanları, Moşkov,Atanas Manov, Dionis Tanasoğlu, Lüba Çimpoeş gibi bilim insanları tarafından derlenmişlerdir. Gagauz destanları Türkiye'de Nevzat Özkan tarafından yayına hazırlanmış ve Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır. Gagauz destanları arasında Dede Korkut destanlarının varyantlarına da rastlanılmaktadır. Bu da bize dinî farklılığa rağmen Türk dünyası içinde edebî devamlılığın bulunduğunu göstermektedir. Gagauz destanları konularına göre kahramanlık destanları, tarihî destanlar, fantastik destanlar ve aşk destanları olmak üzere üçe ayrılabilir. Bunlardan kahramanlık destanları konularını tarihten alan destanlardır. Makedonyalı İskender ve Şah İsmail destanları tarihî destanlar arasında sayılabilirler. Adı geçen destanlarda tarihî karakterlerin işlenmesinin yanısıra efsanevi olaylar da yer almaktadır. Dede Korkut destanlarında geçen Tepegöz hikayesi Gagauz Türkleri arasında fantastik destanlardan sayılabilir. Gagauz Türklerinde görülen Gan Kişi destanının kökeni ise Oğuz Kağan destanına uzanmaktadır. Dengiboz Destanı ise Dede Korkut'ta geçen Bamsı Beyrek hikayesi ile ilişkilendirilebilir. Aşk destanları arasında Aşık Garip ve Arzu ile Kamber destanları sayılabilir. Gagauz destanları Altay, Orta Asya ve eski Oğuz Türk kültürü geleneklerinden izler taşımaktadır ancak zaman içerisinde Balkan ve Ortodoks Slav kültüründen bazı yeni değerler de Gagauz destanları içerisine girmiştir.

Bu bilgilerin ardından öğrencilere Gagauz Türkçesinde destan örnekleri okunacaktır.

KAYNAK: Nevzat Özkan, *Gagavuz Destanları*, Ankara: TDK Yayınları, 2007.